Siber Ostrasizm Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Siber Ostrasizm Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30178

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Siber Ostrasizm Ölçe?i (SOÖ), bireylerin dijital ileti?im ortamlar?nda, özellikle sosyal medya platformlar?nda maruz kald?klar? sosyal d??lanma ve görmezden gelinme deneyimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikolojik bir araçt?r. Ölçek, geleneksel ostrasizm kavram?n?n çevrimiçi ba?lamdaki tezahürlerini nicelle?tirmeyi hedeflemektedir. 2020 y?l?nda Hatun ve Demirci taraf?ndan geli?tirilen bu araç, siber d??lanman?n alg?lanan yo?unlu?unu ve s?kl???n? de?erlendirerek, bu durumun bireyler üzerindeki psikolojik etkilerini ara?t?rmaya olanak tan?r.

Geli?tirme süreci, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a ve sa?lam psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermi?tir. Ölçek, siber ortamda ya?anan kas?tl? ileti?imsizlik, yan?ts?z b?rak?lma ve gruptan d??lanma gibi davran??sal örüntüleri ölçerek, bu alandaki ara?t?rmalara önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Siber Ostrasizm, Ostrasizm, Sosyal D??lanma, Dijital ?leti?im, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Osman Hatun, ?brahim Demirci.

Amaç

Siber Ostrasizm Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin internet ve dijital platformlar arac?l???yla ya?ad?klar? d??lanma deneyimlerini standartla?t?r?lm?? ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Geli?tiriciler, özellikle sosyal a?lar, mesajla?ma uygulamalar? ve çevrimiçi oyunlar gibi ortamlarda gerçekle?en görmezden gelinme ve kas?tl? olarak ileti?imin d???nda tutulma eylemlerinin yo?unlu?unu tespit etmeyi amaçlam??t?r.

Ölçek, siber zorbal?k (cyberbullying) gibi daha aktif sald?rganl?k biçimlerinden farkl? olarak, pasif ve dolayl? bir d??lama ?ekli olan siber ostrasizmi bilimsel olarak incelemek için tasarlanm??t?r. Bu araç, hem klinik hem de akademik çal??malarda siber d??lanman?n nedenlerini ve psikolojik sonuçlar?n? ara?t?rmada kullan?labilir.

Yap? (Kavramsal Çerçeve)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, Siber Ostrasizm (Cyberostracism) kavram?d?r. Bu kavram, geleneksel sosyal d??lanman?n dijital ortama aktar?lm?? bir formu olarak tan?mlan?r. Siber ostrasizm, bir bireyin çevrimiçi bir sosyal grupta veya ikili ileti?imde, di?er üyeler taraf?ndan kas?tl?

ARABPSYCHOLOGY.COM

olarak görmezden gelinmesi, mesajlar?n?n cevaps?z b?rak?lmas? veya çevrimiçi etkinliklere dahil edilmemesi durumunu ifade eder.

Siber Ostrasizm Ölçe?i, bu yap?y? hem davran??sal (d??lanma eylemlerinin alg?lanan s?kl???) hem de duygusal (d??lanma sonucunda hissedilen üzüntü, öfke veya de?ersizlik) boyutlar?yla ele alacak ?ekilde yap?land?r?lm??t?r. Ölçe?in çok boyutlu yap?s?, siber d??lanman?n karma??k do?as?n? yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, kapsaml? geçerlik analizlerini içermektedir. Yap? geçerli?i, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin teorik olarak öngörülen siber ostrasizm boyutlar?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulam??t?r.

Ayr?ca, ölçe?in geli?tirilmesinde içerik geçerli?i de sa?lanm??t?r. Uzman görü?leri al?narak, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen psikolojik yap?y? yeterli düzeyde temsil etti?i teyit edilmi?tir. Ölçe?in di?er ilgili yap?larla (örne?in, yaln?zl?k, sosyal kayg? veya depresyon) olan ili?kileri de incelenerek ölçüt geçerli?i desteklenmi?tir.

Güvenirlik

Siber Ostrasizm Ölçe?i'nin güvenirli?i, iç tutarl?l?k ve zamana ba?l? kararl?l?k aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda elde edilen yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? ölçme konusunda yüksek bir homojenli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirli?i analizleri de yap?lm??t?r. Bu analizler, ayn? denek grubunun farkl? zamanlarda uygulanan testten benzer sonuçlar ald???n? göstererek ölçe?in kararl? bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlam??t?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini belirlemek amac?yla yap?lan faktör analizi, Siber Ostrasizm kavram?n?n çok boyutlu bir yap?da oldu?unu ortaya koymu?tur. Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in maddelerinin mant?kl? ve teorik olarak anlaml? alt faktörlere ayr?ld???n? göstermi?tir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ise, AFA'da elde edilen bu faktör yap?s?n?n farkl? bir örneklem üzerinde de geçerli oldu?unu ve iyi düzeyde model uyum indekslerine sahip oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu alt boyutlar, siber d??lanman?n farkl? tezahürlerini (örne?in, "Grup ?leti?iminden D??lanma" veya "Ki?isel Mesajlara Yetersiz Yan?t") temsil etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç Bilgileri

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert format?nda uygulanmaktad?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Üniversite ö?rencileri ve geni? yeti?kin popülasyonu.

Age Group: 18 ya? ve üzeri bireyler.

Population Details: Çal??ma, aktif olarak çevrimiçi sosyal medya ve ileti?im platformlar?n? kullanan bireylerden olu?an bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Kat?l?mc?lar, siber ortamdaki d??lanma deneyimlerini ilgili derecelendirme basamaklar?nda belirtirler.

Derecelendirme: Tipik olarak 5'li Likert ölçe?i (Örn: 1=Hiç Kat?lm?yorum, 5=Tamamen Kat?l?yorum) kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Dijital D??lanma, Sosyal Medya, Psikometri, Çevrimiçi Davran??, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Osman Hatun

Author ORCID Identifier: Sorumlu yazar için ORCID bilgisi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: ohatunmt@gmail.com

Correspondence Address: ?lgili akademik yay?n (2020) referans?nda belirtilmi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Siber Ostrasizm Ölçe?i, 2020 y?l?nda yay?mlanan akademik bir makale ile bilim dünyas?na sunulmu?tur. Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için genellikle yazarlardan izin al?nmas? gerekmektedir. ?zinler, telif haklar? ve potansiyel kullan?m ücretleri hakk?nda kesin bilgi almak için sorumlu yazar Osman Hatun ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Hatun, O., & Demirci, ?. (2020). Developing the Cyberostracism Scale and Examining its Psychometric Characteristics. International Journal of Mental Health and Addiction, 1-20. https://doi.org/10.1007/s11469-020-00426-6

Siber Ostrasizm Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Siber Ostrasizm Ölçe?i'nin orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçek maddelerinin tam listesi ve puanlama yönergeleri için lütfen yukar?da belirtilen akademik referansa ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM